

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19.09.1985, sp. zn. 5 Cz 28/85, ECLI:CZ:NS:1985:5.CZ.28.1985.1

Číslo: 6/1987

Právní věta: Za osamělou osobu ve smyslu ustanovení § 74 odst. 2 zák. o rod. (ve znění zákona č. 132/1982 Sb.) nelze považovat osobu, která žije v manželství v době, kdy soud rozhoduje o osvojení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 19.09.1985

Spisová značka: 5 Cz 28/85

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Osvojení

Předpisy: 94/1963 Sb. § 74 odst. 2 132/1982 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatelka se domáhala, aby bylo vysloveno nezrušitelné osvojení nezletilé Ž. M. (ve stáří 1 roku), dcery D. M. a neurčeného otce. K odůvodnění svého návrhu uvedla, že žije ve spořádaném manželství, z něhož se děti nenarodily, a že nezletilá Ž. M. žije v její rodině od 16. 12. 1983, kdy ji převzala z kojeneckého ústavu. Pečuje o ní se svým manželem P. M., který s osvojením souhlasí a rovněž by se chtěl stát osvojitelem tohoto dítěte, avšak má za to, že osvojení u něho brání větší věkový rozdíl mezi ním a dítětem.

Okresní soud v Teplicích po provedení řízení, v jehož rámci provedl výslech osvojitelky a důkaz listinami, zejména protokolem z 23. 8. 1983, v němž dala matka nezletilé souhlas k jejímu osvojení bez vztahu k určitým osvojitelům, zprávami o zdravotním stavu nezletilé, osvojitelky a jejího manžela, jakož i zprávami o jejich pověsti a pracovním hodnocení, a po přivolení opatrovníka, který byl nezletilé ustanoven, rozsudkem rozhodl, že nezletilá Ž. M. je od právní moci rozhodnutí osvojencem navrhovatelky, jejíž příjmení ponese. Dále soud rozhodl, osvojitelka bude zapsána v matrice místo rodičů osvojenky.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČSR, tak, že tímto rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Novelizace zákona o rodině 1) , provedená zákonem č. 132/1982 Sb., přinesla změnu doplněním

ustanovení § 74 odst. 2 zák. o rod. v tom smyslu, že výjimečně může nezrušitelným způsobem osvojit dítě i osamělá osoba, jestliže jsou jinak předpoklady k tomu, že toto osvojení bude plnit svoje společenské poslání. V takovém případě soud též rozhodne, aby byl z matrice vypuštěn zápis o druhém rodiči dítěte. Z použitého termínu osamělá osoba plyne, že takovou osobou může být jak žena, tak muž. Za osamělou osobu ve smyslu ustanovení § 74 odst. 2 zák. o rod. nelze však (v souladu s cílem sledovaným tímto ustanovením) považovat osobu, která žije v době, kdy soud rozhoduje o osvojení, v manželství.

V projednávané věci z výsledků řízení vyplývá, že zákonné podmínky pro vyslovení nezrušitelného osvojení osamělou osobou nebyly splněny. Osvojitelka není totiž osaměle žijící osobou, neboť žije v manželství, a nejde ani o situaci, že by její manžel byl rodičem dítěte (§ 74 odst. 2, věta první zák. o rod.). Pochybil proto soud prvního stupně, jestliže v projednávané věci vyhověl na nezrušitelné osvojení nezletilého dítěte.

Pokud soud v řízení o osvojení zjistí, že nejsou splněny podmínky pro nezrušitelné osvojení, které je navrhováno, musí účastníky poučit ve smyslu ustanovení § 5 o. s. ř. o možnosti změny návrhu na osvojení. Jestliže by navrhovatelka setrvala na původním návrhu a podmínky osvojení nezrušitelného by dány nebyly, nezbylo by soudu než návrh zamítnout.

Z uvedeného je patrné, že zmíněným rozsudkem soudu prvního stupně byl porušen zákon v ustanovení § 5 o. s. ř. ve vztahu k ustanovení § 74 odst. 1 a 2 zák. o rod. (ve znění zákona č. 132/1982 Sb.).

Poznámky pod čarou:

1) zákona č. 94/1963 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 66/1983 Sb.)